

ARCHEOLOGIA POLSKI 11 1957

2153

Gruntat
napis

1-20-8

ARCHEOLOGIA POLSKI

Nie wypożyczaj się

P O L S K A A K A D E M I A N A U K
INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM I

P 319

WARSZAWA — WROCŁAW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1957

Redaktor Wydawnictw
Działu I Archeologii Polski
Instytutu Historii Kultury Materialnej
WITOLD HENSEL

Redaktor Serii
ZDZISŁAW RAJEWSKI

Sekretarz Redakcji
TERESA UZDOWSKA

Rada Redakcyjna
ALEKSANDER GIEYSZTOR, WITOLD
HENSEL, KONRAD JAŹDŹEWSKI, ZDZI-
SŁAW KĘPIŃSKI, KAZIMIERZ MAJEW-
SKI, ZOFIA PODKOWIŃSKA

Adres Redakcji
Instytut Historii Kultury Materialnej
Warszawa, Nowy Świat 72, telefon 652-31

Redaktor Wydawnictwa: Zofia Kozłowska

Wszelkie prawa zastrzeżone

Printed in Poland

Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk.
Wrocław 1957. Wydanie I. Nakład 665+140 egz. Obj. ark. wyd. 23,75, ark. druk.
18,25, ark. form. A-1-24,27. Papier ilustrowany kl. V, 80 g, 70×100 (16)
z fabryki we Włocławku. Oddano do składania 17 I 1957, podpisano do druku
12. IX. 1957, druk ukończono we wrześniu 1957. Wrocławska Drukarnia Naukowa.
Nr zam. 101/57. F-14. Cena zł 60, —.

~~P. II. 84~~

SPIS TREŚCI

	Str.
Od Redakcji	
STUDIA I REFERATY	
Witold Hensel, Próba periodyzacji rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich w starożytności i w początkach wczesnego średniowiecza	11
Jerzy Gąsowski, O roli cmentarzysk jako źródeł do badania struktury społecznej ludności	19
Janina Rosen-Przeworska, Problem pobytu Celtów w Małopolsce	35
Stanisław Tabaczyński, Z zagadnień wartości poznawczych skarbów wczesnośredniowiecznych	82
Kazimierz Krysiak, Wartości poznawcze badań zoologicznych dla archeologii	103
Józef Kaj, Możliwości poznawcze badań ichtiologicznych w archeologii i metodyka badań	116
Kazimierz Kapitańczyk, Zbigniew Głowacki, Zbigniew Kurzawa, Mieczysław Miedziński, Możliwości poznawcze badań chemicznych, fizyko-chemicznych i metaloznawczych w odniesieniu do materiałów archeologicznych	126
MATERIAŁY	
Włodzimierz Szafrąński, Na śladach prototypu wczesnośredniowiecznego młyna z X—XI wieku	143
Jan Żak, Czy grób uzbrojonego jeźdźca z Ciepłego, pow. tczewski, jest grobem skandynawskim?	164
Kazimierz Żurowski, Konstrukcje obronne wczesnośredniowiecznego Gniezna	181
RECENZJE	
K. Tymieniecki, Ziemie polskie w starożytności (Włodzimierz Antoniewicz)	215
K. Kowalski, Jaskinie Polski, t. 1 (Waldemar Chmielewski)	231
K. Kowalski, Jaskinie Polski, t. 3 (Maria Chmielewska)	237
A. Jura, Grota Magury w Tatrach. (Kazimierz Kowalski)	240
Ł. Snoczyńska, Kultura ceramiki wstęgowej w Wielkopolsce (Tadeusz Wiślański)	242
M. Kowiańska-Piaszykowska, S. Kurnatowski, Kurhan kultury unietyckiej w Łękach Małych, pow. Kościan (Stefan Nosek)	246
J. Antoniewicz, Zagadnienie wczesnożelaznych osiedli obronnych na wschód od dolnej Wisły i w dorzeczu rzeki Pregoly (Włodzimierz Szafrąński)	248

	Str.
R. Hachmann, Das Gräberfeld von Ronsden (Józef Marciniak)	260
S. Jasnosz, Cmentarzysko z okresu późnolateńskiego i rzymskiego w Wymysławie, pow. Gostyń (Krzysztof Dąbrowski)	262
W. Dalbor, Wczesnośredniowieczny gród w Gnieźnie (Tadeusz Żurowski)	265
T. i R. Kiersnowscy, Z dziejów obrotu kruszcowego w Polsce wczesnofeudalnej w świetle skarbu ze wsi Stojkowo, pow. Kołobrzeg (Stanisław Tabaczński)	278
W. Sarnowska, Miecze wczesnośredniowieczne w Polsce (Andrzej Nadolski)	282

KRONIKA

Sprawozdanie z prac Działu I, Archeologii Polski, IHKM PAN za okres od 1 I 1954 do 1 X 1955 roku (Krzysztof Dąbrowski)	287
--	-----

ОГЛАВЛЕНИЕ

	Стр.
От издательства	9
ИССЛЕДОВАНИЯ И ДОКЛАДЫ	
Витольд Хенсель, Попытка периодизации развития земледелия на польских землях в древности и в начале раннего средневековья . .	17
Ежи Гонссовски, Значение могильников, как археологических источников для изучения общественного строя населения	32
Янина Росен-Шеворска, Проблема пребывания кельтов в Малой Польше	77
Станислав Табачински, Проблема познавательного значения ранне-средневековых кладов	100
Казимеж Крысяк, Остатки фауны из археологических раскопок . . .	112
Юзеф Кай, Познавательные возможности ихтиологических исследований в археологии	123
Казимеж Капитаньчик, Збигнев Гловацки, Збигнев Кужава, Мечислав Медзински, Возможности исследования археологических материалов посредством химических, физикохимических и металлургических исследований	140
МАТЕРИАЛЫ	
Влодзимеж Шафрански, По следам прототипа раннесредневековой мельницы X—XI века	161
Ян Жак, Является ли погребение вооруженного всадника из м. Цеплэ, повята Тчев, погребением скандинавским?	179
Казимеж Журовски, Защитные сооружения раннесредневекового Гнезна	209
РЕЦЕНЗИИ	
См. оглавление на польском языке	215
ХРОНИКА	
Отчет о работе I Отделения, Археологии Польши, Института Истории, Материальной Культуры за время с I I 1954 по I X 1955 (Кжиштоф Домбровски)	287

LIST OF CONTENTS

From Editorial Office	Page 9
---------------------------------	-----------

STUDIES AND REPORTS

Witold Hensel, An essay of periodisation of the agriculture through its stages of evolution in Polish lands during antiquity and the Early Middle Ages	17
Jerzy Gąssowski, About the rôle of cemeteries as source for the study of man's social structure	33
Janina Rosen-Przeworska, The problem of the Celtic culture in Little Poland	79
Stanisław Tabaczyński, Early Medieval hoards and the problem of their interpretation	101
Kazimierz Krysiak, Animal remains in the archaeological record	114
Józef Kaj, Ichthyological studies and Archaeology	124
Kazimierz Kapitańczyk, Zbigniew Głowacki, Zbigniew Kurzawa, Mieczysław Miedziński, The inquiring possibilities of chemistry, physico-chemistry and metallography in the study of archaeological materials	141

MATERIALS

Włodzimierz Szafrąński, On the traces of the prototype of an Early Medieval mill of the X—XI th century	162
Jan Żak, Is the tomb of an armed horseman from Ciepłe, distr. of Tczew, a Scandinavian tomb?	179
Kazimierz Żurowski, The defensive works of the Early Medieval Gniezno	211

REVIEWS

See Polish List of Contents	215
---------------------------------------	-----

CHRONICLE

Report on the activity of Section I, called Poland's Archaeology, the Institute of the History of Material Culture, Polish Academy of Sciences, period I I 1954 — I X 1955 (Krzysztof Dąbrowski)	287
--	-----

OD REDAKCJI

„Archeologia Polski“, wydawnictwo ciągle Instytutu Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk, ma być pismem problemowym archeologów zajmujących się przeszłością naszego kraju. Będą tam publikowane również prace materiałowe, jednakże szczególny nacisk położony zostanie na dział dyskusji i krytyki naukowej, a wreszcie ukażą się prace z zakresu historii nauki archeologicznej.

W ten sposób zespołowi autorskiemu „Archeologii Polski“ przypada odpowiedzialne zadanie organizowania ruchu naukowego w naszej gałęzi wiedzy, która rozwijać się może tylko na drodze pogłębiania założeń teoretycznych, rozszerzania problematyki historycznej i wzbogacania warsztatu badawczego oraz krytyki naukowej. Archeologowie polscy mają bezsprzecznie w swoim dorobku, zwłaszcza z okresu dziesięciolecia Polski Ludowej, wiele pięknych osiągnięć. Wiemy jednak również doskonale, że w pracy naszej istnieją jeszcze liczne niedociągnięcia. Dużo jest w naszej wiedzy luk wynikłych z nierównomiernego interesowania się poszczególnymi działami archeologii, wiele mamy w naszych pracach ujęć formalistycznych. Zdajemy sobie w pełni sprawę, iż realizacja zadań stojących przed zespołem autorskim „Archeologii Polski“, dokonanie zmian na wielu odcinkach naszej pracy, nie może nastąpić drogą jednorazowego aktu. Musi to być proces dłuższy, w którego toku dojdzie do przełamania błędnych nawyków teoretycznych. Przyspieszenie tego procesu uwarunkowane jest pogłębieniem podstaw metodologicznych archeologii, wnikliwym stosowaniem w praktyce badawczej założeń marksizmu-leninizmu, rozbudową kompleksowości badań, szerokim wykorzystywaniem zdobyczy zarówno nauk humanistycznych, jak przyrodniczych i technicznych.

Archeologia Polski w zakresie wydobywania źródeł i ich interpretacji historycznej osiągnęła wysoki poziom metodyczny, zwłaszcza w odniesieniu do młodszych okresów chronologicznych. Pod względem uhistorycznienia naszej dyscypliny zrobiliśmy olbrzymi krok naprzód. Stosunkowo skromnie natomiast przedstawia się wykorzystywanie najnowszych osiągnięć wiedzy w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych.

Zespół redakcyjny „Archeologii Polski“ na swym odcinku będzie konsekwentnie dążyć do przetamania tego stanu rzeczy przez wskazywanie możliwości, jakie otwierają się przed archeologami na skutek burzliwego rozwoju nauk przyrodniczych i technicznych.

Archeologia jest nauką stosunkowo młodą. Dlatego nie doszło do wykształcenia się w jej obrębie dyscyplin pomocniczych tego typu, jak np. w obrębie historii (w węższym znaczeniu tego słowa). Archeologowie muszą niewątpliwie ustalić kryteria wyodrębnienia tych dyscyplin. Zespół redakcyjny starać się będzie o zapoczątkowanie na łamach „Archeologii Polski“ obszerniejszej dyskusji na ich temat, która powinna przyczynić się do osiągnięcia i tego etapu, niezbędnego do dalszego rozwoju archeologii.

Od dawna dyskutowane jest zagadnienie sposobu publikacji źródeł archeologicznych. W „Archeologii Polski“ zamieszczać pragniemy także prace materiałowe. Sądzymy, że dyskusja, która rozwinie się wokół ich formy i treści, doprowadzi do wypracowania najracjonalniejszych metod publikacji źródeł archeologicznych, a także do podniesienia poziomu naukowego naszego warsztatu.

Na łamach „Archeologii Polski“ konsekwentnie rozbudowywać będziemy dział krytyki naukowej, dotychczas poważnie u nas zaniedbywany, co niewątpliwie utrudniało postęp naszej wiedzy. Otaczając dział ten szczególną troską starać się będziemy o odpowiedni poziom recenzji i polemik, a także właściwe formy krytyki z najmniejszą możliwie obecnością elementów subiektywnych.

Wreszcie „Archeologia Polski“ winna wziąć udział w walce ideologicznej o kształtowanie społeczeństwa socjalistycznego w Polsce dostarczając dokumentów wzbogacających jego świadomość społeczną. Należy również dążyć do zwrócenia wydatniejszej uwagi na problematykę Ziemi Zachodnich.

Ambitne cele, jakie stawia sobie zespół redakcyjny „Archeologii Polski“, będą mogły być zrealizowane tylko przy współudziale najszerszego kolektynu naszych archeologów i jedynie w tym wypadku, gdy pismo stanie się rzeczywiście platformą walki o rozwój archeologii w Polsce.

CZYTELNIA

P349

R-17

CZYTELNIA

CZYTELNIA